

Košrags
Zvejnieku ciems

PDC

Kolkas pagasts
Talsu rajons

Lietas Nr.: 08 - 04 - III - ~~K~~45 - K - 3931

LATVIJAS REPUBLIKA
VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJA

M. PILS IELĀ 19, LV-1050, RĪGĀ, TEL.: 7229272, FAKSS: 7228808

APSEKOŠANAS AKTS Nr. 214
par kultūras pieminekļa aizsardzības stāvokli

2006. gada "B." maijā

Kolha pag. Koluca pag.

Mēs, apakšā parakstījušies AKPAI Talsu reģ. galvenā
valsts inspektore Andra Kose

sastādījām šo aktu par to, ka šajā datumā veicām valsts nozīmes kultūras
pieminekļa Kolhauga dzimnieku ciema
(valsts aizsardzības Nr. 7447) aizsardzības stāvokļa pārbaudi.

Pieminekļa īpašnieks (valdītājs) vai izmantotājs

Kolha pag. parohiāle
Kolha "Bērģis"

Pieminekļa apskates rezultātā konstatējām:

Kolhauga dzimnieku ciema pilsētkaimiņos pi-
minētā teritorijā sedzami piemēro-
pami vai pamatkārņi netika konstatēti.
Izņemot "Valdamo", "Rotālis".

Kolhauga dzimnieku ciema pilsētkaimiņos pi-
minētā aizsardzības zonā pamatkārņi
netika konstatēti, arī citi piemērojamie.
nē.

Kolha pag. parohiāle netika pārbaudīta, un tād-
ējādi tās atbildību izsaka pati.

Apsekošanas akts sastādīts divos eksemplāros: viens eksemplārs nodots kultūras
pieminekļa īpašniekam (valdītājam) vai izmantotājam, otrs – Valsts kultūras
pieminekļu aizsardzības inspekcijai.

Paraksti:

Andra Kose

LATVIJAS REPUBLIKA

VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJA

Reģ. Nr. 90000038351, M. Pils ielā 17/19/21, Rīgā, LV-1050, Tel.: (+371)7229272, Fakss: (+371)7228808, E-mail: vkpai@latnet.lv

Rīgā

22.09.2003. Nr 07-06/1433

Uz 16.09. 2003. Nr.2

SIA SISTĒMANALĪZE
Rīkotājdirektoram G.Zaķim
Pionieru iela 12, Jelgava
LV - 3007

Par informatīvo zīmju uzstādīšanu Košragā

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā (turpmāk tekstā – Inspekcijā) ir izskatīts iesniegtais materiāls par informatīvo zīmju uzstādīšanu valsts nozīmes kultūras piemineklī *Košraga zvejnieku ciems* (valsts aizs.Nr. 7447).

Inspekcija uzskata par atbalstāmu šādu kultūras mantojuma popularizēšanu, kas sniedz informāciju pieminekļa teritorijā par tā vēsturiskajām liecībām, un neiebilst paredzēto norāžu un informatīvā stenda uzstādīšanai. Taču, lai patreizējā un vēsturiskā situācija tiktu atspoguļota pietiekami vispusīgi, Inspekcija izvirza sekojošos norādījumus.

Uzstādot māju plāksnītes, nepieciešams sniegt informāciju arī par *Žokiem*, (skat. vispārējo ciema aprakstu), norādot, ka patreizējā ēka būvēta uz vēsturiskās vecsaimniecības pamatiem.

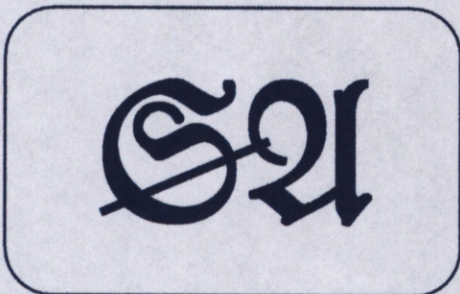
Informatīvajam stendam tā augšējā kreisajā stūrī piestiprināma kultūras pieminekļa aizsardzības plāksne, ko Inspekcija izsniedz kopā ar šo vēstuli. Bez tam, Inspekcija rekomendē stenda daļā *Nozīmīgākie objekti* ietvert ne tikai objektu sarakstu, bet arī to fotogrāfijas.

Ar cieņu,
Inspekcijas vadītāja vietnieks

J.Lejnieks

*Ciņ. J. Bārkules kundzei:
Lūdzu sagatavot atbildi.
E. Vilumsons.*

ZINĀTNISKĀS PĒTNIECĪBAS UN KONSULTĀCIJU SABIEDRĪBA 18.09.2003

SISTĒMANALĪZE SIA

Reģ.Nr.43603019467

Pionieru ielā Nr.12,

Jelgavā, LV3007

Tālr. 40 447 92

Mob.62 449 92

16.09.2003. Nr.2.

Valsts kultūras pieminekļu
aizsardzības inspekcijai

Par informatīvo zīmju
uzstādīšanas saskaņo-
šanu.

iesniegums.

Lūdzam saskaņot informatīvo zīmju uzstādīšanu valsts
nozīmes kultūras piemineklim „Košraga zvejnieku ciems (valsts
aizsardzības Nr.7447)” saskaņā ar pievienotajiem pielikumiem.

Pielikumi:

1. Košraga plāns ar informatīvo zīmju izvietojuma shēmu.
2. Māju plāksnīšu skice un tajās ievietojamā informācija.
3. Norādījuma zīmju skice un tajās ievietojamā informācija.
4. Informatīvais stands un tajā ievietojamā informācija.

SAŅEMTS

VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU

AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJĀ

REĢ.Nr.

DATUMS

1684
16.09.2003

Rīkotājdirektors:

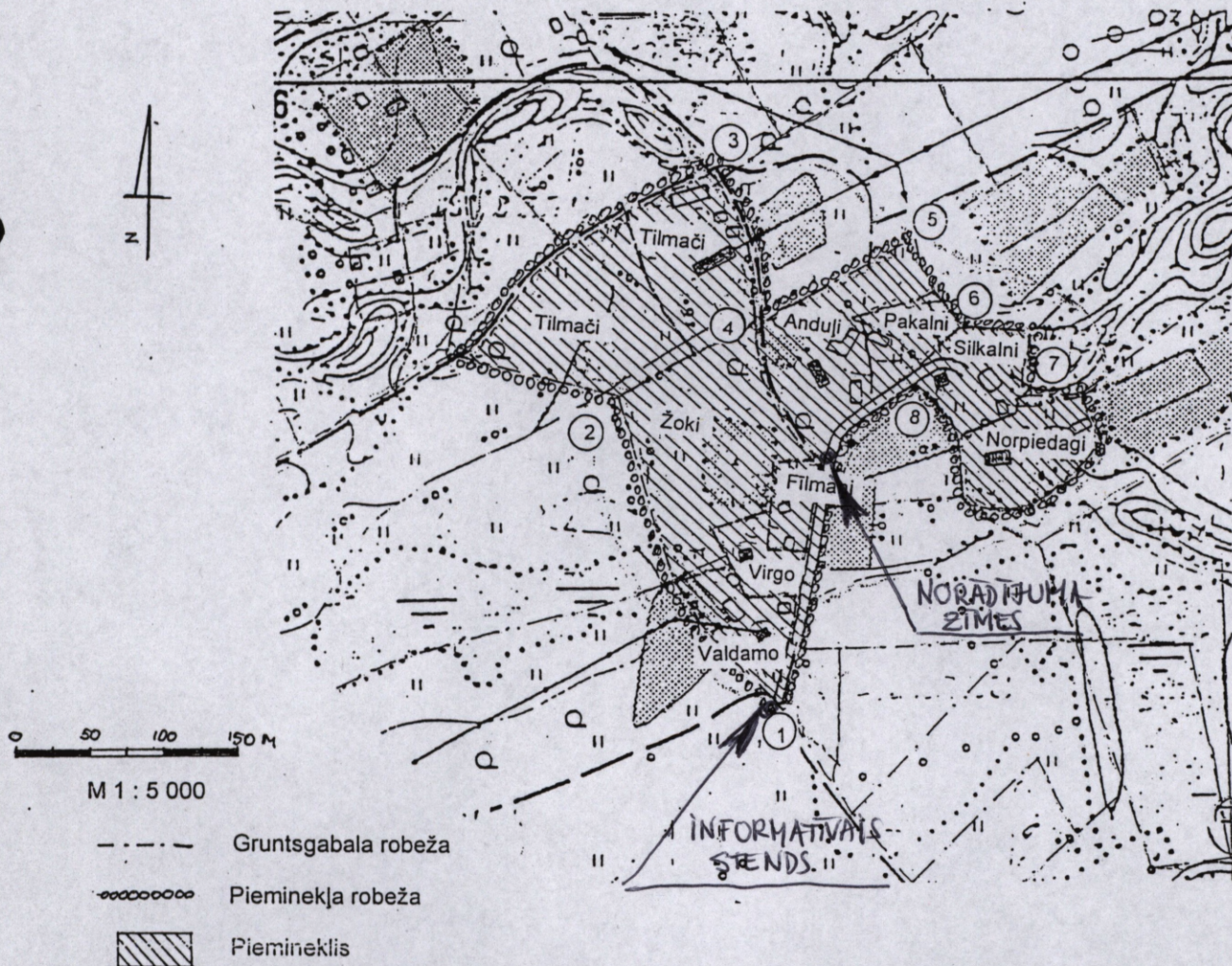
Gunārs Zaķis

Apstiprināts ar
Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas
vadītāja rīkojumu Nr. 39, 2000. gada 14. oktobrī.

Valsts nozīmes kultūras piemineklis Košraga zvejnieku ciems (valsts aizsardzības Nr. 7447)

Talsu raj. Kolkas pagasts

Pa Tilmaču, Anduļu un to starpā esošo māju robežām, ietverot šīs mājas.

ROBEŽAS APRAKSTS

- 1 Ceļu krustojums *Valdamo* gruntsgabala (0003)* D stūrī.
- 1-2 ZR virziens no ceļu krustojuma pa *Valdamo* gruntsgabala (0003) DR robežu līdz *Žoku* gruntsgabala (0010) robežai, turpinot pa *Žoku* gruntsgabala (0010) R robežu līdz *Tilmaču* gruntsgabala (0050) robežai.
- 2-3 ZR, tad ZA virziens pa *Tilmaču* gruntsgabala (0050) DR un ZR robežu, to turpinot ZA virzienā pa *Tilmaču* gruntsgabala (47) ZR robežu līdz ceļam.
- 3-4 DA virziens pa *Tilmaču* gruntsgabala (47) A robežu gar ceļu (to ieskaitot) līdz *Anduļu* gruntsgabala (0004) robežai.
- 4-5 ZR virziens pa *Anduļu* gruntsgabala (0004) ZR robežu līdz *Pakalni* gruntsgabala (0061) ZA robežas asij. 150m
- 5-6 DA viziens līnija, kam ass sakrīt ar *Pakalni* gruntsgabala (0061) ZA robežu, turpinot pa to līdz *Silkalnu* gruntsgabala (0025) robežai.
- 6-7 DA, tad DR virziens pa *Silkalnu* gruntsgabala (0025) Z un A robežām līdz *Norpidagu* gruntsgabala (0021) robežai.
- 7-8 A, D, tad DR un Z virziens pa *Norpidagu* gruntsgabala (0021) Z, A un DR robežu līdz *Silkalnu* gruntsgabala (0025) robežai, turpinot pa *Silkalnu* gruntsgabala (0025) DR robežu līdz ceļam.
- 8-1 DR virziens pa ceļu (to ieskaitot) līdz *Valdamo* gruntsgabala (0003) D stūrim.

Piezīme: Robežu precizēšanai izmantoti Valsts Zemes dienesta materiāli.

* Iekavās uzrādīti gruntsgabalu kadastra numuri.

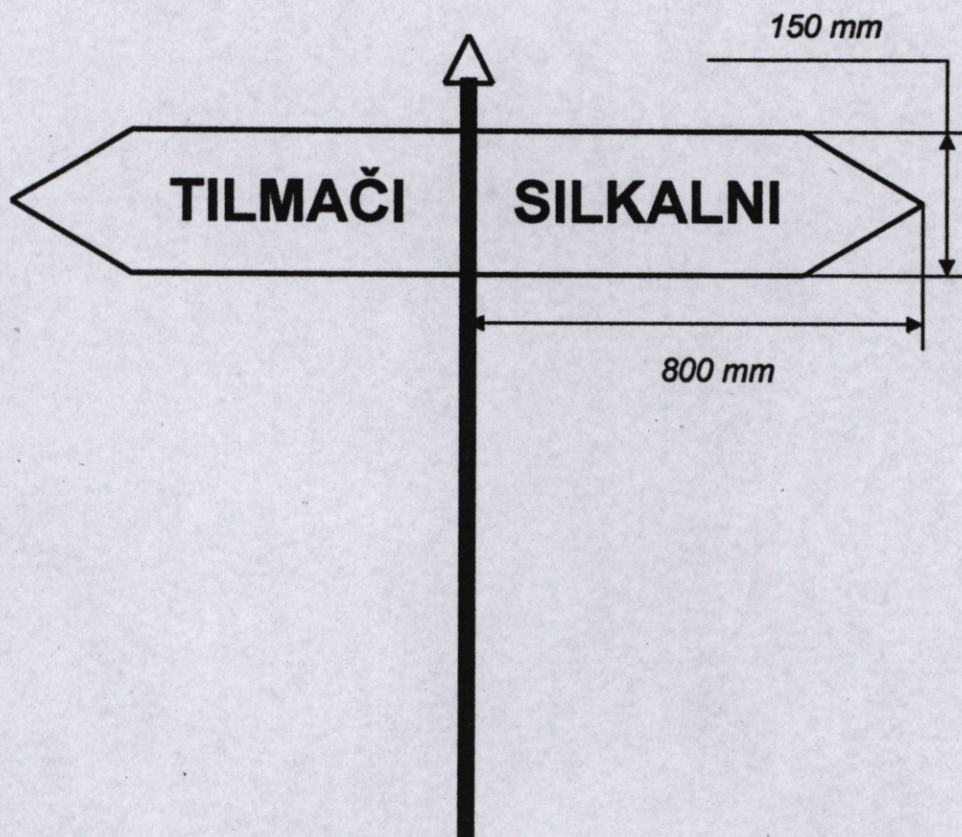
I.Tapiņa

Māju plāksnītes

1. **Valdamo** – 20. gs 20. -30. gadu zvejnieka jaunsaimniecība, ar 1931. gadā celto labi uzturēto dzīvojamo māju, saimniecības ēkām un labi koptu dārzu un pagalmu;
2. **Virgo** -20. - 30. gadu jaunsaimniecība, ar 1930. gadā celto, kokgriezumiem rotāto dzīvojamo māju;
3. **Filmaņi** – kādreizējās mazistabas atlikusī daļa ar 1906. gadā celto dzīvojamo māju;
4. **Norpiedagi** - apmēram 1906. gadā celta mazistabas klēts (1912.gadā dzimis Edgars Vālgamā, vēlāk mācītājs Somijā, Iti draudzē);
5. **Silkalni** - apmēram 1906. gadā celta mazistabas dzīvojamā māja;
6. **Pakalni**;
7. **Anduļi** – dzīvojamā māja (celta ap 1909. gadu), klēts (bij. Tīklu būdas puse, celta ap 1830. gadu, 1930. gados no jūrmalas pārcelta uz sētu), rija (celta 1905. gadā, nojaukts ceļa galā bijušais šķūnis, izlauzta krāsns) un dūmnams (pēckara gados uzliets no pārzāģētas laivas);
8. **Žoki**;
9. **Tilmači** – dzīvojamā māja ar saimnieku galu (celta 19. g.s. otrajā pusē) un vaļinieku galu ar 4 vaļinieku ģimeņu istabām (ap 1902. gadu), vairāktelpu klēts saglabātā vientelpa (celšanas laiks nezināms), augļu dārza atlikusī daļa, ap dārzu un pagalmu ieaudzētas lielās liepas.

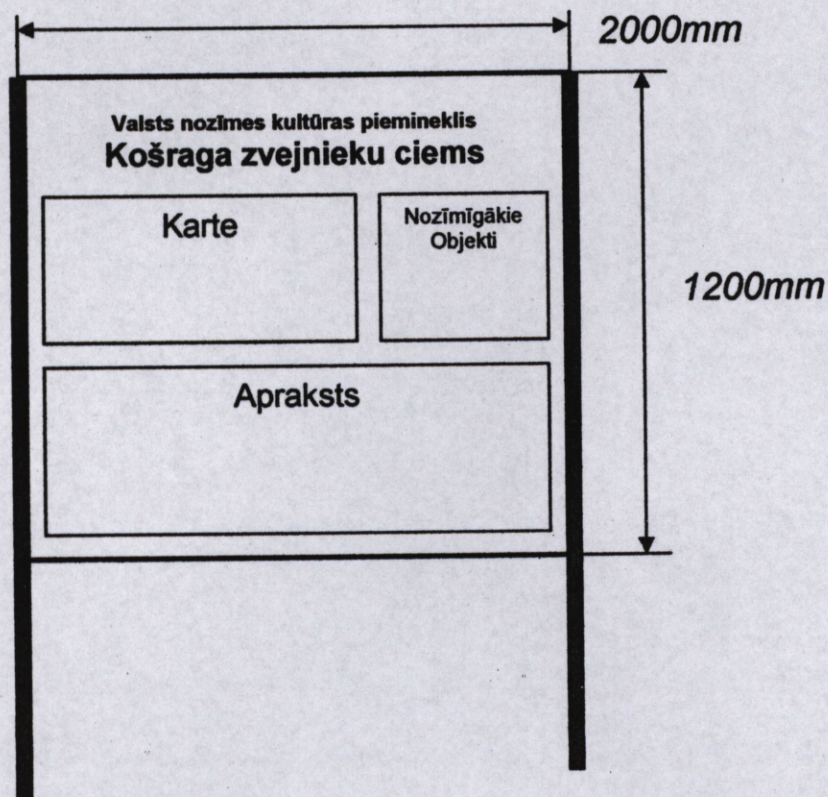
Norādījuma zīmes

Uz viena staba 12 sekojošas norādījuma zīmes (no saplākšņa):

1. Valdamo;
2. Virgo;
3. Filmaņi;
4. Norpiedagi;
5. Silkalni;
6. Pakalni;
7. Anduļi;
8. Žoki;
9. Tilmači;
10. Gatve;
11. Viduslaiku kapsēta;
12. Mols.

Informatīvais stends
no ūdensizturīga saplākšņa ar pašlīmējošo plēvi

„Karte” – krāsaina, kurā iezīmēti un ar numuriem atzīmēti nozīmīgākie objekti.

„Nozīmīgākie objekti”:

1. Valdamo;
2. Virgo;
3. Filmaģi;
4. Norpiedagi;
5. Silkalni;
6. Pakalni;
7. Anduģi;
8. Žoki;
9. Tilmaģi;
10. Gatve;
11. Viduslaiku kapsēta;
12. Košraga mols

Apraksts*

1680.gadā Košragā bijuši tikai Kūkiņi, tāpēc to uzskata par jaunāko Baltijas jūras lrbes šauruma piekrastes lībiešu ciemu.

1745.gadā minēti arī **Žoki**, kuru sēta esot atradusies no pašreizējā ciema centra uz Mazirbes pusi starp Jaunkrūmiņiem un Kandisu mājām. Žoki bijuši vislielākā saimniecība Košragā. Saimniekojis tajā Krišjānis Ludvigs. 1832.gadā Žokos atradusies pirmā lasīt mācīšanas skola šajā jūrmalā. 1852.gadā tajā strādāja skolotājs Nīks Polmanis (1823 – 1903), bet 1860. gadā skolēnus mācīt sācis Henrihs Jākobsons (1832 – 1911). Košraga skolu vāciski sauca: Koschraggen Schule zu lrben (Košraga skola lrbē). Uz Žoku zemes vēlāk uzcelti **Filmaņi**, **Valdamo** un **Virgo**.

1754.gadā Košragā bijušas trīs sētas – Kūkiņi, Žoki un Dīķi. Pēdējo vismaz kopš 1816. gadā dēvē par Kine Dīķiem. Dīķija paliekas redzamas vēl tagad.

1770. gadā Košraga centrā un tā tiešā tuvumā jau pastāvēja 5 vecsaimniecības: Kūkiņi, Žoki, Kine Dīķi, Tilmači un Jaunkrūmiņi.

1826. gadā Košragā bija 78 iedzīvotāji, 4 saimnieku ģimenes un 11 bezzemnieku ģimenes. Tā bija samērā blīvi apbūvēta apmetne. Sētas izvietojās viena otras tiešā tuvumā tā, ka saskārās to dārzi. Ciema trīs vecsaimniecības - Anduļi (Kūkiņi), Kine Dīķi un Tilmači (Mači), kā arī Žoku valnieku māja – Vecžoki jeb Veides (pēc viena valnieka uzvārda) izvietojās gar Mazirbes – Pitrāga ceļa jūrmalas pusi un abpus ceļam, kas pie Anduļiem atzarojās no pirmā, un veda uz Košraga valgumu. Vecsaimniecības Žoki un Jaunkrūmiņi, atradās uz Mazirbes pusi. Vecsaimniecību izvietojumā grūti saskatīt izteiktu rindu. Starp sētu pagalmiem un dārziem bija sabūvēti žogi.

Kopš 1896.gada Kūkiņi pārtapuši par **Anduļiem**, kurus uzskata par Košraga ciema vecāko sētu un vienu no lielākajām vecsaimniecībām. Uz Anduļu zemes vēlāk uzcelti **Silkalni**, **Norpiedāgi** un **Pīlādži**. Zināmas septiņas valnieku mazistabas. Vairums bezzemnieku mazistabu, kuras dokumentos dēvētas par valnieku būdām, izvietojās rindā gar Mazirbes – Pitrāga ceļa abām pusēm - Dišleri, Filmaņi, Gūtmaņi, Mazsīpoli, Vecžoki un Volganski. Pie tam Vecžoku mazistabā dzīvoja trīs valnieku ģimenes. Septītā mazistaba – Kandisi – bija uzcelta meža vidū uz Mazirbes pusi uz muižas zemes apmēram 2 km no Košraga centra.

1920. – 30. gados ciema apbūve vairākās vietās papildinājās ar rindā izkārtotām zvejnieku jaunsaimniecībām, kas būtiski papildināja ciema apbūves senās tradīcijas.

Nelielais Košrags bija ievērojams lībiešu jūrmalas saimnieciskais un kultūras centrs: 19.gs. vidū tur darbojās pirmā lībiešu ciemu skola; 19 gs. beigās – 20 gs. pirmajos gadu desmitos tajā darbojās Kine Dīķu vējdzirnavas un Kukšu ūdensdzirnavas; strādāja laivu būvētāji; pavasaros te piestāja laivas ar Sāmsalas igauņiem – darba meklētājiem. Ciema iedzīvotāji līdz 1. pasaules karam uzturēja aktīvus kontaktus ar Sāmsalas igauņiem.

Košraga dzīvojis Didriķis Volganskis laivu būvētājs un lībiešu kultūras darbinieks. 1932. gadā viņš organizējis ostas izbūvi Košragā. 1938. gadā ar D. Volganska līdzdalību uzbūvēts mols mudas (jūras mēslu) vākšanai.

Košraga ciems ir valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļis (valsts aizsardzības Nr. 7447).

*No Kolkas pagasta saistošajiem noteikumiem Nr.6 „Kolkas pagasta teritorijas plānojums”. Apstiprināts 2003.gada 13.jūnijā.

LATVIJAS REPUBLIKA
VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJA

M. PILS IELĀ 19, LV-1050, RĪGĀ, TEL.: 7229272, FAKSS: 7228808, E-MAIL: VKPAI@LATNET.LV

Rīgā

19.03.2002. Nr 07-06/295
.....2002. Nr.L-1-12.4/41

Kolkas pagasta padomei

Par teritorijas plānojuma izstrādāšanu

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija (turpmāk – Inspekcija) ir izskatījusi Jūsu iesniegto informāciju par lēmumu uzsākt pagasta teritorijas plānojuma izstrādi, un, saskaņā ar LR MK Noteikumiem Nr.423 (05.12.2000.), sniedz sekojošus nosacījumus un rekomendācijas tā izstrādei.

Apraksta daļā ietverama informācija par esošo un plānoto situāciju teritorijā, kas var ietekmēt kultūrvēsturisko mantojumu, t.sk. kultūras pieminekļus. Plānojuma grafiskajā daļā parādāmi valsts aizsardzībā esošie kultūras pieminekļi un to aizsardzības zonas (lauku teritorijās 500m ap pieminekli).

Kultūras pieminekļi - visi objekti Kolkas pagastā, kas iekļauti šobrīd spēkā esošajā Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā (apstiprināts LR KM 29.10.1998. ar rīkojumu Nr.128), aizsargājami un izmantojami saskaņā ar likumu "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" (12.02.1992.) un "Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumiem"(26.11.1992. LR MK lēm. Nr.506).

Valsts nozīmes kultūras pieminekļu *Košraga zvejnieku ciems* (valsts aizs. Nr.7447) un *Sīkraga zvejnieku ciems* (valsts aizs.Nr.7448) teritorijās ievērojami norādījumi par to izmantošanu un saglabāšanu, kas apstiprināti ar Inspekcijas vadītāja rīkojumu Nr.25 2001.gada 2.augustā.

Kultūras pieminekļu aizsardzības zonas nosakāmas atbilstoši likuma "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" prasībām. Ņemot vērā apkārtējās vides īpatnības, iesakām kultūras pieminekļiem noteikt individuālas aizsardzības zonas.

Bez tam, saskaņā ar UNESCO konvenciju par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, teritorijas plānojumā iesakām projektējamajā teritorijā parādīt arī citus objektus ar kultūrvēsturisku vērtību un īpatnējās dabas ainavas, noteikt to nozīmības pakāpi un, ja nepieciešams, paredzēt reģenerāciju.

Izstrādājot teritorijas plānojuma kultūrvēsturiskā mantojuma sadaļu, ieteicams konsultēties pie Talsu rajona galvenās valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspektora A.Kleinbergas (tel.3281345)

Pielikumā:

Kultūras pieminekļi Kolkas pagastā. Izraksts no Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta, 11lapa.

Ar cieņu
Inspekcijas vadītāja vietnieks

J. Lejnīks

Valsts aizsargājami kultūras pieminekļi Talsu raj., Kolkas pag.

13.03.2002

Valsts aizsardz. Nr.	Pieminekļu vērtības grupa	Pieminekļu veids [* - kustami pieminekļi]	Pieminekļu nosaukums	Pieminekļu atrašanās vieta	Pieminekļu (notikumu) datējums
7447.	Valsts nozīmes	Pilsētbūvniecība	Košraga zvejnieku ciems	Talsu raj., Kolkas pag. Pa Tilmaču, Anduļu un to starpā esošo māju robežām, ietverot šīs mājas	18.-20.gs.
7448.	Valsts nozīmes	Pilsētbūvniecība	Sīkraga zvejnieku ciems	Talsu raj., Kolkas pag. Pa Ķelķu, Jaunklāvu, Kilasidamu, Vīnamegu, Baznīckalna un Vecvalku māju robežām, ietverot šīs mājas un to starpā esošās teritorijas	19.gs.b.- 20.gs.s.
2218.	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Košraga senkapi (Mēra kapi)	Talsu raj., Kolkas pag., Košragā pie Anduļiem	
2219.	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Mazirbes viduslaiku kapsēta	Talsu raj., Kolkas pag., Mazirbē pie Grabiem	
2220.	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Pitraga viduslaiku kapsēta	Talsu raj., Kolkas pag., Pitragā pie bij. Nīteļiem	
2221.	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Saunaga viduslaiku kapsēta (Veckapu kalns)	Talsu raj., Kolkas pag., Saunagā pie Nigliņiem	
2222.	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Žonaku senkapi	Talsu raj., Kolkas pag., Vaidē pie Žonakiem	

Latvijas Republika
Talsu rajons
KOLKAS PAGASTA PADOME
"Brigas", Kolka, LV - 3275. Tel./fakss 3277266

Kolkā,
2002.gada 5.martā Nr. *L-1-12.4/41*

**Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas
Talsu rajona nodaļai
K.Mīlenbaha 19, Talsi, LV3201**

Pamatojoties uz "Noteikumu par teritoriju plānojumiem" (05.12.2000. Nr 423)
32. un 33.punktu lūdzam Jūs sagatavot nosacījumus Kolkas pagasta teritorijas
plānojuma izstrādāšanai.

Pielikumā: Kolkas pagasta padomes lēmums (26.11.2001. Nr 18. 6.).
Darba uzdevums Kolkas pagasta teritorijas plānojuma
izstrādāšanai.

Kolkas pagasta padomes priekšsēdētāja *B.Osc* (Benita Osc)

G.Kļaviņš 6589033

SAŅEMTS

VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU
AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJĀ

REG.Nr.

DATUMS *11.03.2002.*

-4-

LATVIJAS REPUBLIKA

TALSU RAJONS

KOLKAS PAGASTA PADOME

"Brigas" Kolka LV 3275

☎32-77106 fakss 32-77266

reģ.Nr. 90000041949

IZRAKSTS NO SĒDES PROTOKOLA

2001.gada 26.novembrī

Nr. 18

Kolkā

6§

Par Kolkas pagasta teritoriālo plānojumu.

I. ŪDRE, G.ĶĻAVIŅŠ, V.VEIDE, M.SPROĢIS, A.PINKENS, B.OSE, G.OTOMERS

Atklāti balsojot, ar 7 balsīm par, pret - nav, atturas - nav, **padome nolemj :**

6.1. Apstiprināt darba uzdevumu Kolkas pagasta teritorijas plānojuma izstrādāšanai.

Atklāti balsojot, ar 6 balsīm par, pret - 1 (M. SPROĢIS), atturas nav, **padome nolemj :**

6.2. Apstiprināt arhitektu M. VALDMANI par teritoriālā plānojuma izstrādes vadītāju.

Sēdi vadīja

(Paraksts)

B. OSE

Sēdi protokolēja

(Paraksts)

A. OTOMERE

IZRAKSTS PAREIZS :
Kolkas pagasta padomes priekšsēdētāja

[Handwritten signature]

Latvijas Republika
Talsu rajons
KOLKAS PAGASTA PADOME
"Brigas", Kolka, LV – 3275. Tel./fakss 3277266

Kolkā,
2002.gada 5.martā Nr. *L-1-12.4/41*

**Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas
Talsu rajona nodaļai**
K.Mīlenbaha 19, Talsi, LV3201

Pamatojoties uz "Noteikumu par teritoriju plānojumiem" (05.12.2000. Nr 423)
32. un 33.punktu lūdzam Jūs sagatavot nosacījumus Kolkas pagasta teritorijas
plānojuma izstrādāšanai.

Pielikumā: Kolkas pagasta padomes lēmums (26.11.2001. Nr 18. 6.).
Darba uzdevums Kolkas pagasta teritorijas plānojuma
izstrādāšanai.

Kolkas pagasta padomes priekšsēdētāja *B. Ose* (Benita Ose)

G.Kļaviņš 6589033

SAŅEMTS
VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU
AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJĀ
REĢ.Nr. *541*
DATUMS *02.04.2002.*

LATVIJAS REPUBLIKA
TALSU RAJONS
KOLKAS PAGASTA PADOME

"Brigas" Kolka LV 3275

☎32-77106 fakss 32-77266

reģ.Nr. 9000041949

IZRAKSTS NO SĒDES PROTOKOLA

2001.gada 26.novembrī

Nr. 18

Kolkā

6§

Par Kolkas pagasta teritoriālo plānojumu.

I. ŪDRE, G.KĻAVIŅŠ, V.VEIDE, M.SPROĢIS, A.PINKENS, B.OSE, G.OTOMERS

Atklāti balsojot, ar 7 balsīm par, pret - nav, atturas - nav, **padome nolemj :**

6.1. Apstiprināt darba uzdevumu Kolkas pagasta teritorijas plānojuma izstrādāšanai.

Atklāti balsojot, ar 6 balsīm par, pret - 1 (M. SPROĢIS), atturas nav, **padome nolemj :**

6.2. Apstiprināt arhitektu M. VALDMANI par teritoriālā plānojuma izstrādes vadītāju.

Sēdi vadīja

(Paraksts)

B. OSE

Sēdi protokolēja

(Paraksts)

A. OTOMERE

IZRAKSTS PAREIZS :

Kolkas pagasta pādomes priekšsēdētāja

Kolkā, 07.03.2002.

DARBA UZDEVUMS

Kolkas pagasta teritorijas plānojuma izstrādāšanai.

1. Kolkas pagasta teritorijas Attīstības plāna izstrāde uzsākta saskaņā ar Kolkas pagasta padomes 2000.gada 8.decembra sēdes lēmumu (protokols Nr.42. 1.§).
2. Uzsākt teritorijas plānojuma izstrādi 2002.gada 7.janvārī. Par plānojuma nodošanas termiņu tiek noteikts 2002.gada 30.septembris. Nepieciešamības gadījumā pēc plānojuma pirmās redakcijas apspriešanas sagatavot pagasta padomei priekšlikumus par izstrādes termiņu koriģēšanu.
3. Darba uzdevums izpildāms saskaņā ar Teritoriju attīstības plānošanas likumu, Aizsargjoslu likumu, MK 2000. gada 5. decembra noteikumiem Nr. 423 "Noteikumi par teritoriju plānojumiem", citiem noteikumiem un LBN.
4. Pildot darba uzdevumu ņemt vērā agrāk izstrādātos un spēkā esošos starpvalstu projektus, valsts mērogā izstrādātos projektus, Nacionālā plānojuma izstrādātās sadaļas, reģiona plānojuma nostādnes, Talsu rajona attīstības plānu, Kolkas pagasta sociāli ekonomiskās attīstības programmu, pagasta teritorijas daļu esošos plānojumus un citus saistošos noteikumus par attīstības jautājumiem, Likumu par Slīteres nacionālo parku un Slīteres nacionālā parka teritorijas plānojumu, Slīteres nacionālā parka Dabas aizsardzības plānu, Mazo ostu attīstības programmu.
5. Teritorijas plānojuma izstrādes gaitā jāveic 2001.gada 30.augustā apstiprinātās Kolkas pagasta sociāli ekonomiskās attīstības programmas aktualizācija un nepieciešamā koriģēšana.

5.1. Sociāli ekonomiskās attīstības programmā izskatīt sadaļas:

- Situācijas raksturojums;
- Pagasta vēsturiskā attīstība;
- Pagasts Talsu rajona, reģiona un valsts kontekstā;
- Teritorija un iedzīvotāji;
- Pašvaldības resursi;
- Tautsaimniecības nozaru stāvoklis;
- Infrastruktūras stāvoklis;
- Izglītība, kultūra, sports, veselība un sociālā aprūpe;
- Dabas un kultūrvēsturiskais mantojums;
- Vides kvalitātes stāvoklis un riska teritorijas;
- SVID analīze;
- Pagasta attīstības stratēģija (vīzijas, vadlīnijas, mērķi un prioritātes, rīcības plāni);
- Attīstības organizācija un vadība;
- Tautsaimniecības attīstība;
- Infrastruktūras attīstība;
- Sociālās sfēras attīstība;
- Mantojuma kvalitātes (dabas, vides un kultūrvēsturiskā) uzturēšana, tā uzlabošana.
- Tālākās izpētes un darbības;
- Ieteikumi darbam ar attīstības plānu un tā aktualizēšana;
- Attīstības rādītāju monitorings.
- Sabiedrības līdzdalība plāna izstrādāšanā un ieviešanā.

6. Kolkas pagasta teritorijas plānojumā parādīt:

- Esošo situāciju;
- Zemesgabalu robežas (pārskata karte);
- "Zilo" (upes, ezeri, ūdenskrātuves ar aizsargjoslām) un "zaļo" (meži, parki, dārzi u.c.) struktūru;
- Transporta un autoceļu infrastruktūru un koridorus;

- Lauksaimniecības zemes;
 - Dabas un kultūrvēstures objektus;
 - Inženiertehnisko komunikāciju koridorus;
 - Apdzīvojamu sistēmas plānu;
 - Teritorijas tālākās attīstības atļautās izmantošanas;
 - Meliorācijas sistēmas;
 - Izglītības, kultūras, tūrisma, pakalpojumu, sporta, aprūpes, atpūtas u.c. sociālo objektu izvietojumu,
 - Tālākas izpētes teritoriju un detālo plānojumu pirmās kārtas teritoriju pārskatu;
 - Aizsargjoslas;
 - Kopīgu interešu teritorijas (starp pašvaldībām):
 - Rajona, valsts un starpvalstu interešu teritorijas;
 - Civilās aizsardzības objekti un teritorijas;
 - Attīstības plānojuma grozīšanas kārtību.
7. Izstrādāt apbūves noteikumus atbilstoši atļautās izmantošanas funkcionālajām teritorijām.
 8. Izstrādāt ieteikumus detālo plānojumu izstrādāšanas procedūrai un pieņemšanai, pirmās kārtas plānojamām teritorijām.
 9. Izstrādāt ieteikumus datu bāzes struktūrai darbam ar attīstības plānu.
 10. Attīstības plāns izstrādājams digitālā un grafiskā formā, pielietojot ArcView GIS programmu, teksta materiālu sagatavojot izdrukas un datora ieraksta formā.
 11. Plānošanas gaitā paredzēt divus starpziņojumus.
 12. Līdz 2002.gada 20.janvārim sagatavot priekšlikumus plānotāju darba grupas sastāvam un funkcijām, detalizētu izdevumu tāmi, kalendāro grafiku un finansējuma secību.

Apstiprināts 2001.gada 26.novembra
Kolkas pagasta padomes sēdē
(protokols Nr. 18., 6.§)

Kolkas pagasta padomes priekšsēdētāja

(Benita Ose)

VKPAI Pieminekļu dokumentācijas centrs
Dokumentu fonds
Inv. Nr. 65644 - 5 ✓

LATVIJAS REPUBLIKA
VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJA

M. PILS IELĀ 19, LV-1050, RĪGĀ, TEL.: 7229272, FAKSS: 7228808, E-MAIL: VKPAI@LATNET.LV

Kolkas pagasta padomei,
Kolkas pagasts,
Talsu rajons, LV - 3275

18.12.2000. Nr. 1166

*Par kultūras pieminekļu Košraga zvejnieku ciems
un Sīkraga zvejnieku ciems izmantošanas un
saglabāšanas norādījumiem.*

Saskaņā ar Latvijas Republikas likuma "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 5. pantu Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija izstrādājusi Norādījumus par kultūras pieminekļa *Košraga zvejnieku ciems* (valsts aizsardzības Nr. 7447) izmantošanu un saglabāšanu un kultūras pieminekļa *Sīkraga zvejnieku ciems* (valsts aizsardzības Nr. 7448) izmantošanu un saglabāšanu un sagatavojusi rīkojumu šo norādījumu apstiprināšanai.

Nosūtām Jums rīkojuma projektu un lūdzam izskatīt izstrādāto norādījumu apstiprinošos dokumentus, kuros nepieciešamības gadījumā Jūs varat veikt korekcijas.

Savu viedokli lūdzam paziņot Inspekcijai un, ja Jums nav būtisku iebildumu Inspekcija apstiprinās rīkojumu šādā redakcijā.

Pielikumā: Rīkojuma projekts Norādījumi par kultūras pieminekļa *Košraga zvejnieku ciems* izmantošanu un saglabāšanu un kultūras pieminekļa *Sīkraga zvejnieku ciems* izmantošanu un saglabāšanu.

Ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas rīkojumiem apstiprinātas robežas valsts nozīmes kultūras pieminekļiem *Košraga zvejnieku ciems* (valsts aizsardzības Nr. 7447) un *Sīkraga zvejnieku ciems* (valsts aizsardzības Nr. 7448) Talsu rajona Kolkas pagastā. Kopā 9 lpp.

Ar cieņu

Inspekcijas vadītājs

J. Dambis

LATVIJAS REPUBLIKA
VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJA

M. PILS IELĀ 19, LV-1050, RĪGĀ, TEL.: 7229272, FAKSS: 7228808, E-MAIL: VKPAI@LATNET.LV

Rīkojums

Rīgā

2000.gada ³¹..... oktobrī.

Nr. ³².....

Par kultūras pieminekļa robežu

Apstiprinu robežu valsts nozīmes kultūras piemineklim *Sīkraga zvejnieku ciems* (valsts aizsardzības Nr. 7448) Talsu rajona Kolkas pagastā.

Pielikumā: pieminekļa robežas plāns M 1: 5000 un apraksts.

Inspekcijas vadītājs

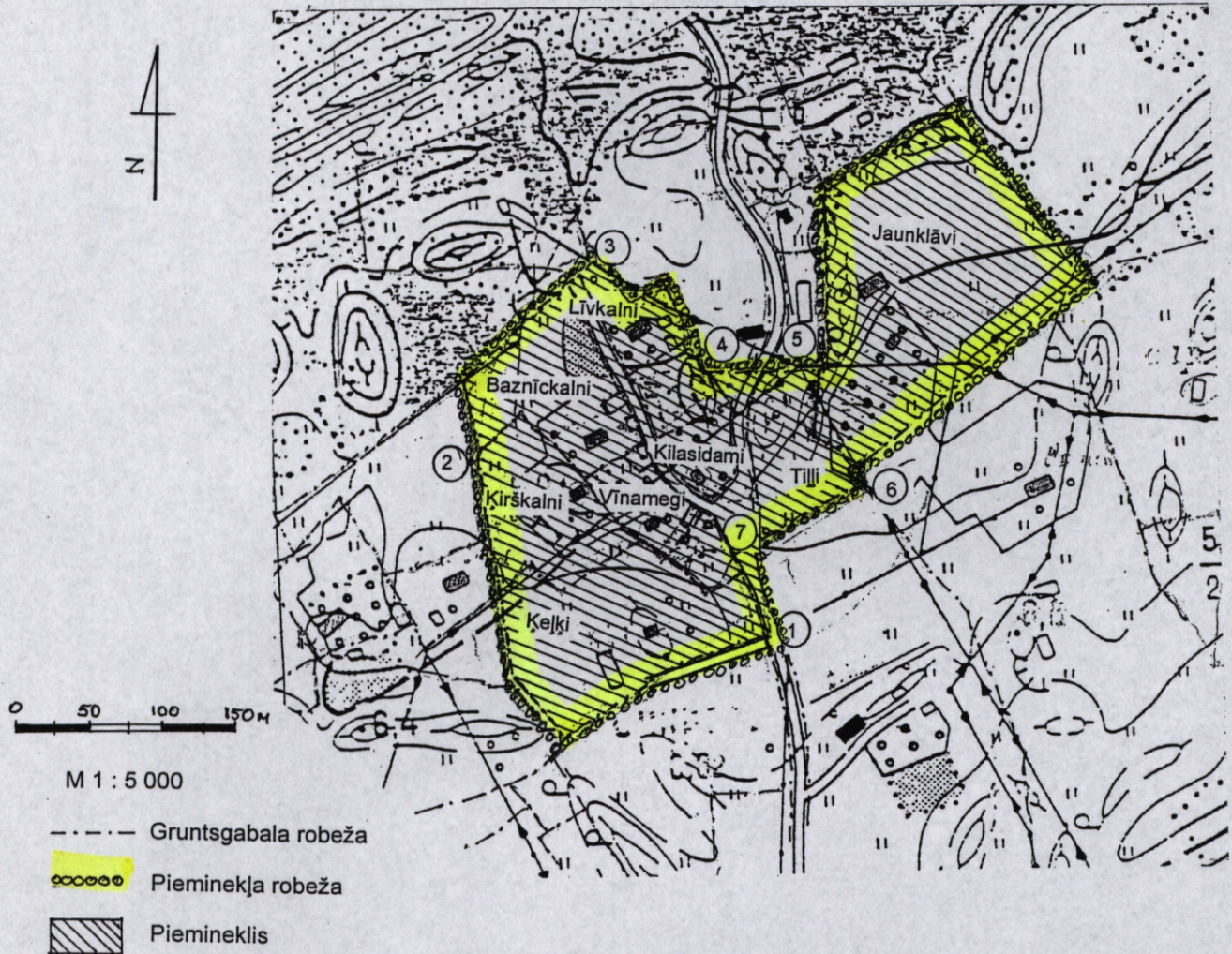
J. Dambis

Apstiprināts ar
Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas
vadītāja rīkojumu Nr. 31. 2000. gada 31. oktobrī.

Valsts nozīmes kultūras piemineklis Sīkraga zvejnieku ciems (valsts aizsardzības Nr. 7448)

Talsu raj. Kolkas pagasts

Pa *Keļķu, Jaunklāvu, Kilasidamu, Vīnamegu, Baznīckalnu* un *Vecvalku* māju robežām, iekļaujot šīs mājas un to starpā esošās teritorijas.

ROBEŽAS APRAKSTS

- 1 Ceļu krustojums *Keļķu* gruntsgabala (0004)* DA stūrī.
- 1-2 DR, tad ZR virziens pa *Keļķu* gruntsgabala (0004) D un R robežu līdz *Kirškalnu* (bij. *Vecvalku*) gruntsgabala (0026) robežai, turpinot pa *Kirškalnu* (bij. *Vecvalku*) gruntsgabala (0026) R robežu līdz *Baznīckalnu* gruntsgabala (34) robežai.
- 2-3 ZR, tad ZA virziens pa *Baznīckalnu* gruntsgabala (34) R un ZR robežu līdz ceļam.
- 3-4 ZA un DA virzieni no ceļa (to ieskaitot) pa *Līvkalnu* gruntsgabala (0006) Z un ZA robežu, turpinot pa *Vītolkalnu* gruntsgabala (0082) ZA robežu gar kapiem līdz *Biržu* (*Kilasidamu*) gruntsgabala (55) robežai.
- 4-5 A viziens pa *Biržu* (*Kilasidamu*) gruntsgabala (55) Z robežu līdz *Jaunklāvu* gruntsgabala (0059) robežai.
- 5-6 Z, ZA, DA, tad DR virziens pa *Jaunklāvu* gruntsgabala (0059) R, ZR, DA un DR robežām līdz *Tiļļu* gruntsgabala (0073) robežai.
- 6-7 DA, tad DR virziens pa *Tiļļu* gruntsgabala (0073) A un DA robežu līdz ceļam.
- 7-1 DA virziens pa ceļu (to ieskaitot) līdz *Keļķu* gruntsgabala (0004) DA stūrim.

Piezīmes: Robežu precizēšanai izmantoti Valsts Zemes dienesta materiāli.
* Iekavās uzrādīti gruntsgabalu kadastra numuri.

I. Tapiņa

LATVIJAS REPUBLIKA
VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJA

M. PILS IELĀ 19, LV-1050, RĪGĀ, TEL.: 7229272, FAKSS: 7228808, E-MAIL: VKPAI@LATNET.LV

Rīkojums

Rīgā

2000.gada 26. oktobrī.

Nr. 30

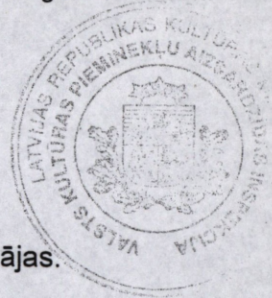
Par kultūras pieminekļa robežu

Apstiprinu robežu valsts nozīmes kultūras piemineklim *Košraga zvejnieku ciems* (valsts aizsardzības Nr. 7447) Talsu rajona Kolkas pagastā.

Pielikumā: pieminekļa robežas plāns M 1: 5000 un apraksts.

Inspekcijas vadītājs

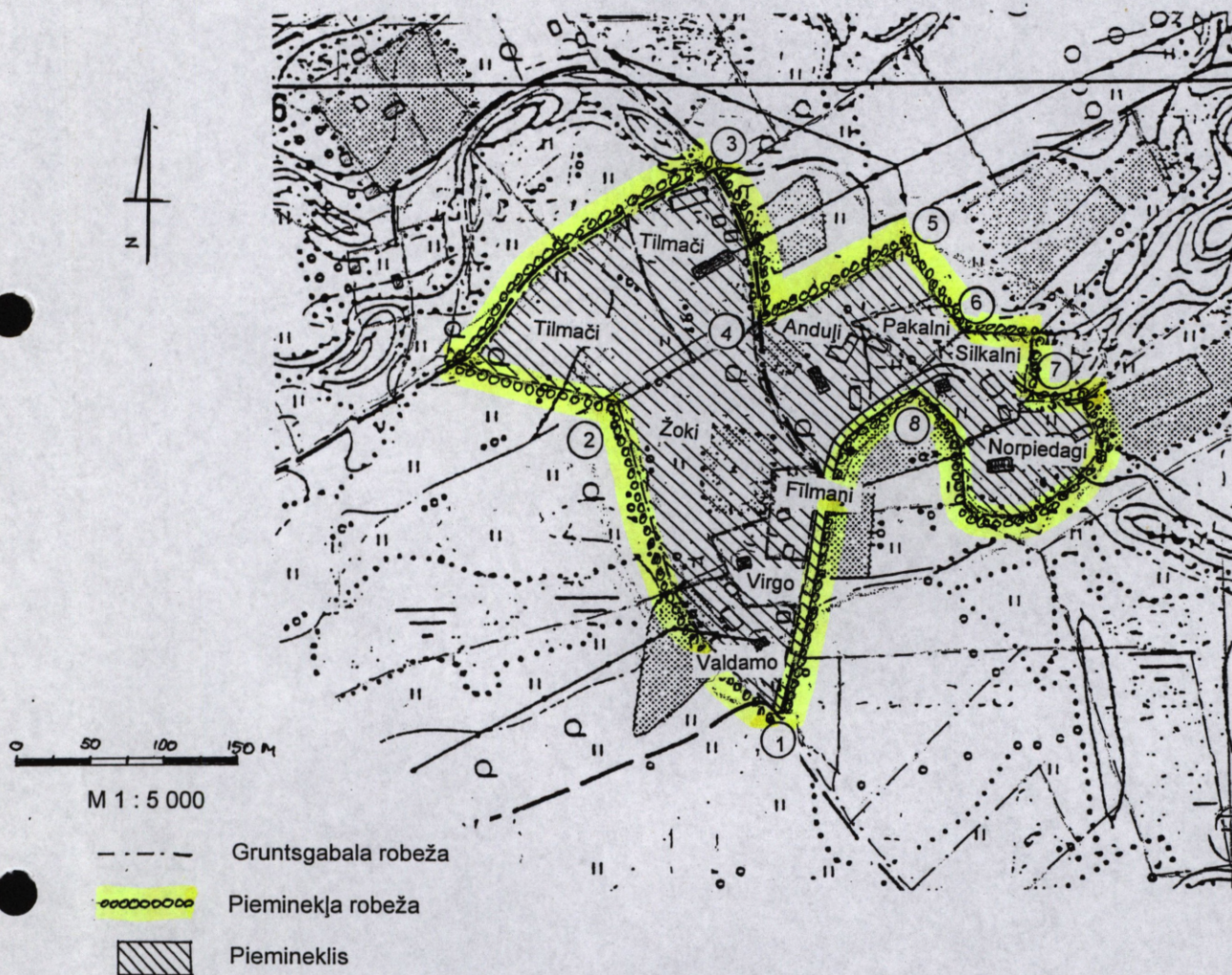
J. Dambis

Valsts nozīmes kultūras piemineklis Košraga zvejnieku ciems (valsts aizsardzības Nr. 7447)

Talsu raj. Kolkas pagasts

Pa Tilmaču, Anduļu un to starpā esošo māju robežām, ietverot šīs mājas.

ROBEŽAS APRAKSTS

- 1 Ceļu krustojums *Valdamo* gruntsgabala (0003)* D stūrī.
- 1 – 2 ZR virziens no ceļu krustojuma pa *Valdamo* gruntsgabala (0003) DR robežu līdz *Žoku* gruntsgabala (0010) robežai, turpinot pa *Žoku* gruntsgabala (0010) R robežu līdz *Tilmaču* gruntsgabala (0050) robežai.
- 2 – 3 ZR, tad ZA virziens pa *Tilmaču* gruntsgabala (0050) DR un ZR robežu, to turpinot ZA virzienā pa *Tilmaču* gruntsgabala (47) ZR robežu līdz ceļam.
- 3 – 4 DA virziens pa *Tilmaču* gruntsgabala (47) A robežu gar ceļu (to ieskaitot) līdz *Anduļu* gruntsgabala (0004) robežai.
- 4 – 5 ZR virziens pa *Anduļu* gruntsgabala (0004) ZR robežu līdz *Pakalni* gruntsgabala (0061) ZA robežas asij. 150m
- 5 – 6 DA viziens līnijā, kam ass sakrīt ar *Pakalni* gruntsgabala (0061) ZA robežu, turpinot pa to līdz *Silkalnu* gruntsgabala (0025) robežai.
- 6 – 7 DA, tad DR virziens pa *Silkalnu* gruntsgabala (0025) Z un A robežām līdz *Norpidagu* gruntsgabala (0021) robežai.
- 7 – 8 A, D, tad DR un Z virziens pa *Norpidagu* gruntsgabala (0021) Z, A un DR robežu līdz *Silkalnu* gruntsgabala (0025) robežai, turpinot pa *Silkalnu* gruntsgabala (0025) DR robežu līdz ceļam.
- 8 – 1 DR virziens pa ceļu (to ieskaitot) līdz *Valdamo* gruntsgabala (0003) D stūrim.

Piezīme: Robežu precizēšanai izmantoti Valsts Zemes dienesta materiāli.

* Iekavās uzrādīti gruntsgabalu kadastra numuri.

I. Tapiņa

Literatūra.

1. D. Terzena "Lauku Avīze" 18. 04. 97.
2. V. Šuvcāne "Avots" 1988., Nr. 11, 25. lpp.
3. S. Cimermanis "Zveja un zvejnieki Latvijā 19. gadsimtā", R. "Zinātņu akadēmijas vēstis". 1998., 15. lpp.
4. K. Boiko krāj. "Lībieši", R. "Zinātne". 1994., 220. – 221. lpp.
5. Ī. Priedīte krāj. "Arheoloģija un etnogrāfija", XIII, 23. lpp.
6. S. Cimermanis "Līvli" 1994., Nr. 11; 1994., Nr. 12.
7. J. Linnus krāj. "Läänemeresoomlaste rahvakulūrists" (Tallina), 1970. Tulk. krāj. "Lībieši" 1994., 148. lpp.
8. S. Cimermanis krāj. "Zinātniskās atskaites sesijas materiāli par arheologu un etnogrāfu 1977. gada pētījumu rezultātiem".
9. V. Veldre "Dzīve pie jūras", izd. "Zvejnieka domas" 1938., 192. lpp.
10. S. Cimermanis "Lauku Dzīve" 1992., Nr. 7 – 8.
11. "Līvlist Aigastrōtoz"(Lībiešu gadagrāmata), 1998., 75. lpp.

iekārtojums gan stipri pārveidots. Sētā laivu slietenis. Uz DA no dzīvojamās ēkas t. s. "mēra kapi" – viduslaiku kapi, kuros atrastas senlietas.

Tuvumā Silkalni, mazistaba, kas celta apm. 1906. gadā (11). Apkārt te atradās Norpiedagu mājas (tulkojumā – jaunās priedes), kur 1912. g. dzimis Somijas luterāņu mācītājs Edgars Valgamā (Volganskis, uzvārdu mainījis Somijā), te dzīvojis viens no Līvu savienības dibinātājiem Didriķis Volganskis (1884. – 1968.), dzīvojis ievērojams laivu būvētājs Teodors Didriķis Valds, kas uzbūvējis lielu skaistu palielu laivu, ar celtspēju 5 – 6 tonnas. Te atrodas apm. 1906. g. celta mazistabas klēts.

Košraga Gulbjos (1932.) vasarās dzīvo profesors Pēteris Zeile. Viņš un ārsts – literāts Jānis Liepiņš - Košragu attēlojis literatūrā.

No vecsaimniecības Tilmačiem (19. gs. otrā puse – 20. gs. sāk.) dzīvojamā ēka (vaļinieku gals piebūvēts ap 1900. gadu), stallis un klēts saglabājušies daļēji. Gadsimtu mijā dzīvoja skolotājs Beršteins, kas stādījis sudrabvītulus, kas vēlāk izplatījušies pa visu ciemu (9). Diemžēl no attālāk uz Mazirbes pusi atrodošos Jaunkrūmiņu māju trīstelpu klēts, kuras vecākā daļa bija celta ar arhaiskiem būvpaņēmieniem 1820. gadā, laikā starp 1981. un 1985. gadu pakāpeniski tika nojaukta malkā (namu apsaimniekoja rīdzinieku Mihailovenko un Zabolotniju ģimenes). Tā bija, iespējams, senākā koka celtne lībiešu zvejnieku apmetnēs un būtu pelnījusi pārcelšanu uz Etnogrāfisko brīvdabas muzeju Rīgā.

1989. gadā 7 mājās saimniekoja vietējie iedzīvotāji, 7 mājās vasarnieki. Vasarnieki bieži spēj glābt māju no iznīcības ierobežotas saimnieciskās darbības apstākļos, taču dažkārt viņu rīcība var būt neprognozējama.

Košragam tuvākie kapi atrodas starp Košragu un Pitragu (Pitraga kapi), luterāņu baznīca ir Mazirbē, baptistu baznīca – Pitragā.

Košrags.

Košrags izveidojies smilšainā joslā starp jūru, kāpām un mežu, samērā līdzenā vietā, kur nav ceļojošo smilšu, kas veido kāpas. Ja Jūrkalnē jūra graužas iekšā Latvijas zemē, te tā pēc vietējās iedzīvotājas Hildas Heldes novērojumiem pamazām atkāpjas. Ārzemnieki gan saka, ka te esot tāda smilts, kas redzēta tikai Tunisijā.

Košrags ir samērā blīvi apbūvēta apmetne. Sētas izvietotas viena otrai tieši tuvumā tā, ka nereti saskaras dārzi un pagalmi. Trīs vecsaimniecības - Anduļi, Kine Dīķi un Tilmači - izvietojušās gar ceļu, kas ved no Mazirbes uz Pitragu un, abpus jūrmalas ceļam, kas pie Anduļiem, atzarojas no pirmā. Vecsaimniecību izvietojumā grūti saskatīt izteiktu rindu. Starp sētu pagalmiem un dārziem bija sabūvēti žogi. Vēlāk piebūvētās jaunsaimniecības un mazistabas pieslēdzās šiem abiem ceļiem, kā to atļāva ģeogrāfiskie apstākļi. Jaunsaimniecības Valdamo (1931., tulkojumā "Baltā zeme"), Virgo, ar dekoratīvām ēkas detaļām (apmēram 1930.) un mazistaba Fīlmaņi (apm. 1907.) kārtotas ciemu savienošā ceļa tuvumā. Lielākā daļa jaunsaimniecību celta jūrmalas kāpu tuvumā. Vairums bezzemnieku mazistabu, kuras dokumentos dēvēja par vaļinieku būdām (1896. gadā bija vismaz 6 tādas) izvietojās rindā gar Mazirbes – Pitraga ceļa abām pusēm. Veczoku mazistabā dzīvoja pat trīs vaļinieku ģimenes. (6).

Kūkiņu sēta (no 1896. gada tagadējais nosaukums – Anduļi) dokumentos pirmo reizi minēta 1680. gadā (1). 1740. – 1750. gados baznīcas grāmatas sniedz ziņas tikai par Kūkiņu un Žoku mājām (Žoki nav saglabājušies), atradušās starp Kandisem un Jaunkrūmiņiem, tur bijusi pirmā (?) skola (1832.) jūrmalas lībiešu bērniem (2), kaut gan S. Cimermanis min, ka Košragā jau 1820. gadā bijusi skola (3).

Košraga nosaukuma skaidrojumā zināmi vairāki varianti, pēc E. Vēri "taisnais ceļš, kas vedis uz pļavām" un arī kā latīņu cilmes personvārda Constantinus saīsinājums (4). L. Ketunens Košraga nosaukumu atvasina no vārda "strauts" (5).

Ja neatkarīgās Latvijas laikā te dzīvoja pāri 150 cilvēku, tad 1997. gadā te pastāvīgi dzīvoja tikai 7 cilvēki (1). Tagad Košragā redzama visneskartākā saglabājusies lībiešu dzīves vieta.

Līdz māju izpirkšanai par dzimtu muiža, noteica arī uz zvejnieku zemēm uzcelto mazistabu statusu un maksājumus. Tādos apstākļos līdzās pastāvēja jūrmalnieku pašu iedibinātās un attīstītās celtnu veidošanas un izmantošanas tradīcijas un tie elementi, ko uzspieda muiža. Ilgu gadu gaitā arī šie elementi kļuva par tradīciju, kas iespaidoja visas pirms 1920. gada būvētās ēkas. Tālāk 20. – 30. gados celtniecību lielākā vai mazākā mērā iespaidoja Latvijas būvnoteikumi, kuru precīzi ievērotāji saņēma zināmas priekšrocības (6).

Labi izsekojama Kine Dīķu māju celtniecība, jo laika posmā starp 1874. un 1889. gadu bija trīs celtniecības posmi, kam par cēloni bija četru pieaugušo bērnu palikšana uz dzīvi tēva mājās (7). Ēka celta no tēstiem balķiem gludajos pakšos, ar diviem manteļskursteņiem. Ēka tika pakāpeniski pagarināta gan uz kreiso, gan uz labo pusi, skatot no galvenās ieejas. Vēl 70. gados bija vēlams un iespējams to pārvietot uz Brīvdabas etnogrāfisko muzeju Rīgā (8), vēlākā laikā veiktie remontu nebūtu saucami par restaurāciju. Gatve pie mājām stādīta 1912. gadā. Te bijušas arī vējdzirnavas. Kine Dīķu pietelpu klēts 1975. vai 1976. gadā bija nojaukta un sagatavota pārvešanai uz zvejnieku kolhoza "Uzvara" brīvdabas muzeju Lielupē, taču nepārsegtie balķi dažu gadu laikā sapuva turpat pagalmā (10).

Anduļu pašreizējā dzīvojamā ēka celta 1906. gadā (pēc citiem datiem – 1909.). Te saglabājusies, domājams, vienīgā lībiešu zvejnieka – zemkopja rija (1905.), kuras iekšējais

4. Veicot ēku remontu, pārbūvi, saglabāt esošo apjomu un siluetu. Ārējā apdarē pielietojami tikai tradicionāli, videi raksturīgi būvmateriāli; kā arī saglabājama vēsturiskā fasādes koloristika, lai tā būtu estētiski pievilcīga un piemērota šīm ēkām.
Aizliegta jumta formu izmaiņa, kā rezultātā veidojas netradicionālas formas – jumta izbūves, nošļaupumi u. c.
5. Ēku nojaukšana iespējama tikai gadījumos, ja tā nav pielietojama sākotnējai funkcijai un nav iespējams to izmantot vai piemērot citām vajadzībām, kā arī, ja pilnībā zudusi gan kultūrvēsturiskā vērtība, gan tehniskie kritēriji apdraud lietošanas iespēju.
6. Ēkām pieļaujams mainīt izmantošanas funkciju, ja tas nav pretrunā ar kopīgo plānojuma struktūru, būtiski neizmaina apjomu, siluetu un sētas kopīgo tēlu.
7. Veicot jebkādas saimnieciskas darbības pieminekļi, aizliegts izmainīt dabīgo reljefu. Maksimāli saglabājama dabīgā veģetācija. Izmaiņas sētas labiekārtojumā un stādījumos veicamas tikai pēc projekta, kurš saskaņots Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā.

heaps tymināts (vēl)
13.11.2000.

**Norādījumi par kultūras pieminekļa Košraga zvejnieku ciems
izmantošanu un saglabāšanu**

NORĀDĪJUMI izdoti, pamatojoties uz Latvijas Republikas likuma "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 5.pantu.

Saskaņā ar likuma "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 5.pantu NORĀDĪJUMI ir saistoši visu zemesgabalu, ēku un būvju īpašniekiem un valdītājiem kultūras pieminekļi *Košraga zvejnieku ciems*.

Košraga zvejnieku ciems (valsts aizsardzības Nr.7447) ir valsts nozīmes pilsētībūvniecības piemineklis. Tas ietver sevī *Anduļu, Tilmaču, Pakalnu, Silkalnu, Norpiedagu, Žoku, Fīlmaņu, Valdamo un Virgo* saimniecībām piederošus gruntsgabalus, tur esošo apbūvi un komunikācijas. Pieminekļa kultūrvēsturiski nozīmīgās un saglabājamās vērtības ir vēsturiskās apbūves plānojuma struktūra, telpiskais izveidojums, siluets, zvejniekiem raksturīgā apbūve un būvtechniskie paņēmieni, ceļu tīkls, nožogojuma sistēmas, raksturīgais reljefs, dabīgā veģetācija un ūdeņi.

Jebkura saimnieciska darbība, kas attiecināma uz:

zemes sadalīšanu un izmantošanu, izmaiņām plānojuma struktūrā, apbūves iespējām, komunikāciju korekcijām, apbūves silueta, apjoma pārveidošanu, (t.sk. apjoma pārbūves, apdares materiāla nomaiņa, fasāžu krāsojuma maiņa), ēku nojaukšanu, ēku funkcionālu pārstrukturēšanu, izmaiņām labiekārtojumā, un tml., kultūras pieminekļi veicama tikai ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas atļauju, to iepriekš saskaņojot vispārpieņemtajā kārtībā.

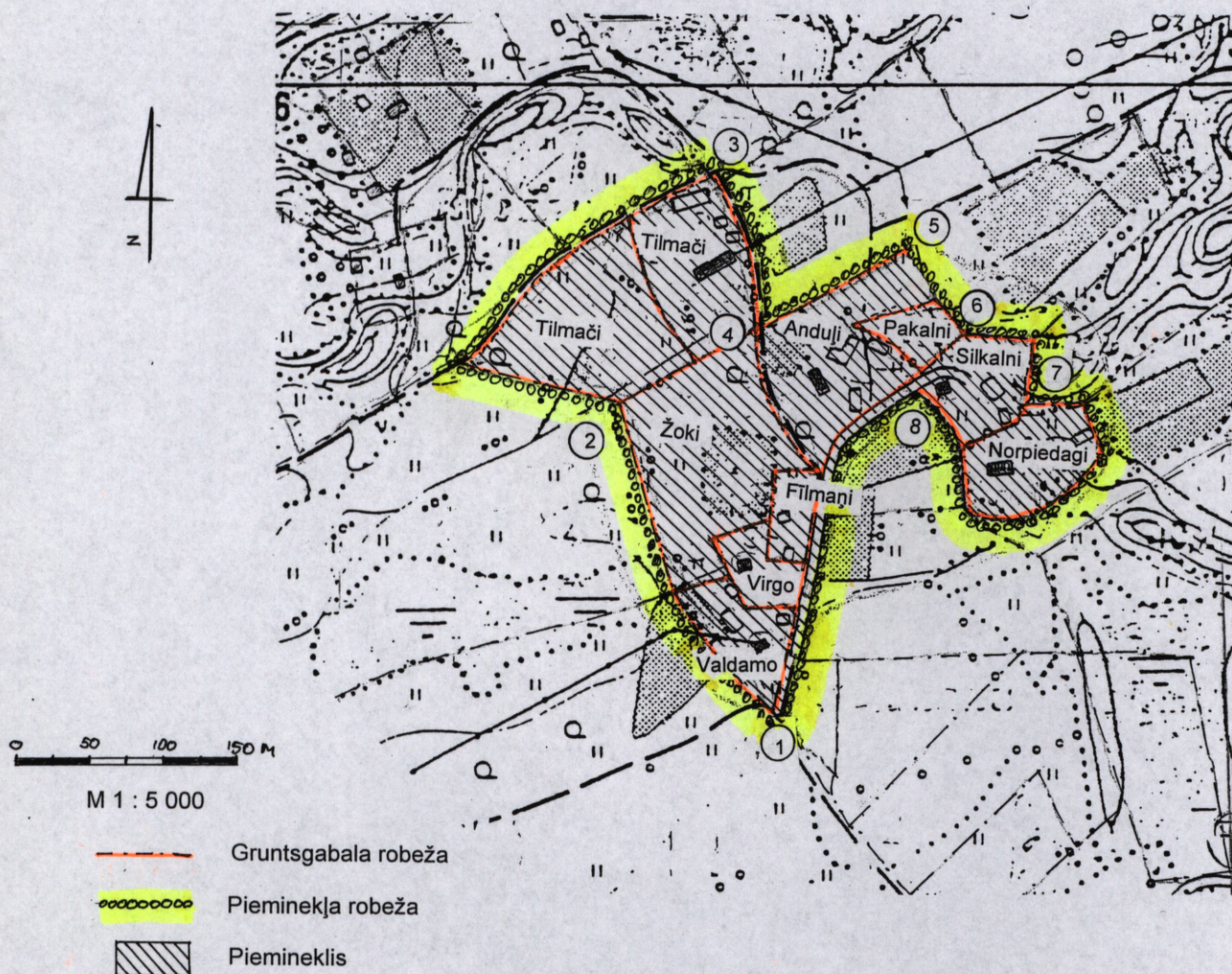
Kultūras pieminekļi zemes platību izmantošanas ierobežojumi noteikti, ar nolūku saglabāt vērtīgo kultūrainavu un apbūves plānojuma struktūru.

1. Zemi, kas iekļaujas Valsts aizsardzībā esošā valsts nozīmes kultūras pieminekļi, aizliegts sadalīt, veidojot jaunus gruntsgabalus. Uz viena gruntsgabala nedrīkst atrasties vairāk kā viena dzīvojamā māja.
2. Jaunu ēku būvniecība pieļaujama vienīgi tādā gadījumā, ja tās tiek veidotas uz bijušo ēku pamatiem, neizmainot sētas kompozicionālo plānojuma struktūru, un apjomā atbilst sētas vēsturiskajai apbūvei konkrētajā vietā (iekļaujas sētas mērogā).
Saglabājama vienkārša apbūve (neizslēdzot iespēju bēniņu stāvu pielāgot dzīvošanai).
3. Aizliegts veikt jaunu ceļu izbūvi, ja tas ir pretrunā ar vēsturiski izveidojušos plānojuma struktūru, kā arī esošos pārklāt ar cieto segumu vai arī mainīt to esošo garengriezumu.
Saglabājama esošo žogu sistēma. Jaunu žogu izveide skaņojama VKPAI. Pieļaujami tikai koka žogi, kas atbilst vēsturiskajai struktūrai, novada īpatnībām un funkcionālajam pielietojumam (ganībām – kāršu, slīpkoku, pagalmam riķu, latu, zedeņu un tml.) un ir estētiski pievilcīgi. Aizliegts pagalmu nožogot ar necaurredzamu sētu.

Valsts nozīmes kultūras piemineklis
Košraga zvejnieku ciems
(valsts aizsardzības Nr. 7447)

Talsu raj. Kolkas pagasts

Pa Tilmaču, Anduļu un to starpā esošo māju robežām, ietverot šīs mājas.

ROBEŽAS APRAKSTS

- 1 Ceļu krustojums *Valdamo* gruntsgabala (0003)* D stūrī.
- 1 – 2 ZR virziens no ceļu krustojuma pa *Valdamo* gruntsgabala (0003) DR robežu līdz *Žoku* gruntsgabala (0010) robežai, turpinot pa *Žoku* gruntsgabala (0010) R robežu līdz *Tilmaču* gruntsgabala (0050) robežai.
- 2 – 3 ZR, tad ZA virziens pa *Tilmaču* gruntsgabala (0050) DR un ZR robežu, turpinot ZA virzienā pa *Tilmaču* gruntsgabala (47) ZR robežu līdz ceļam.
- 3 – 4 DA virziens pa *Tilmaču* gruntsgabala (47) A robežu gar ceļu (to ieskaitot) līdz *Anduļu* gruntsgabala (0004) robežai.
- 4 – 5 ZR virziens pa *Anduļu* gruntsgabala (0004) ZR robežu līdz *Pakalni* gruntsgabala (0061) ZA robežas asij. 150m
- 5 – 6 DA viziens līnija, kam ass sakrīt ar *Pakalni* gruntsgabala (0061) ZA robežu, turpinot pa to līdz *Silkalnu* gruntsgabala (0025) robežai.
- 6 – 7 DA, tad DR virziens pa *Silkalnu* gruntsgabala (0025) Z un A robežām līdz *Norpidagu* gruntsgabala (0021) robežai.
- 7 – 8 A, D, tad DR un Z virziens pa *Norpidagu* gruntsgabala (0021) Z, A un DR robežu līdz *Silkalnu* gruntsgabala (0025) robežai, turpinot pa *Silkalnu* gruntsgabala (0025) DR robežu līdz ceļam.
- 8 – 1 DR virziens pa ceļu (to ieskaitot) līdz *Valdamo* gruntsgabala (0003) D stūrim.

Piezīme: Robežu precizēšanai izmantoti Valsts Zemes dienesta materiāli.

* Iekavās uzrādīti gruntsgabalu kadastra numuri.

I. Tapiņa

PIEMINEKĻU 55
DOKUMENTĀCIJAS CENTRS
IV. Nr. 55870-4 II

LATVIJAS REPUBLIKA
VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJA

M. PILS IELĀ 19, LV-1050, RĪGĀ, TEL.: 7229272, FAKSS: 7228808, E-MAIL: VKPAI@LATNET.LV

Rīkojums

Rīgā

2000.gada 26. oktobrī.

Nr. 30

Par kultūras pieminekļa robežu

Apstiprinu robežu valsts nozīmes kultūras piemineklim *Košraga zvejnieku ciems* (valsts aizsardzības Nr. 7447) Talsu rajona Kolkas pagastā.

Pielikumā: pieminekļa robežas plāns M 1: 5000 un apraksts.

Inspekcijas vadītājs

J. Dambis

Talsu rajons
Lolvas pagasts

Košragi

KPPP arhīvs

Inv. Nr. p 7548

1990.g.

KOŠRAGCIEMA LAIVAS

Konstruktoru grupa, kas no darba brīvajā laikā interesējas par seno laivu un kuģu uzbūvi, astoņdesmito gadu sākumā uzzināja, ka lrbes jūras šauruma Kurzemes krastmalas ciematos pat vēl mūsu gadsimta sākumā zvejnieku airu laivas būvētas pēc ļoti sena paņēmiena — stāpelī ar vārtiem.

Par stāpeli sauca būvlaukumā ieraktus balstus topošās laivas ķīļa un vadņu iestiprināšanai, bet par vārtiem — lauka šūpolēm līdzīgu konstrukciju — vertikālus statņus ar pārlīktni. Vārti svabadi aptvēra stāpeja un būvējamās laivas vidusdaļu. Vairāk nekā pirms tūkstoš gadiem stāpeļos ar vārtiem savus kuģus būvējušas dažas skandināvu ciltis. Šāda būvveida epizode attēlota filmā «Vikingi». Par to, vai vārtiem bijusi nozīme tehnoloģijā, vai tie uzstādīti saskaņā ar kādām kulta prasībām, uzzīņu avotos paskaidrojumi nebija atrodamī. Tiem, kas interesējās par kuģniecības vēsturi, ziņa par līdzīgu metodi Talsu rajona piekrastē šķita vislielākā sensācija.

Iesaistot pasākumā dažus Dundagas skolotājus, tika iztaujāti piekrastes iedzīvotāji. Noskaidrojās, ka pēdējais, kas laivas būvējis stāpelī ar vārtiem, bijis tagad jau mirušais, pazīstamais Košraga ciema meistars Didriķis Volganskis; mūža nogalē, sekojot Somijā dzīvojošā dēla paraugam, viņš mainījis uzvārdu un turpmāk saucies Valgums. Didriķa

labākais skolnieks, Saunagciema laivu būvētājs Edgars Refenbergs, kas vēlāk pārcēlās uz Ventspili, par vārdu nozīmi neko nevarēja pastāstīt. Kad viņš mācījies amatu, sācies motorlaivu laikmets, un tās Volganskis būvējis parastā stāpelī bez vārtiem. Grupa Košragciemā bija ieradusies par vēlu.

Turpinot pētījumus visā Latvijas piekrastē, grupa Tūjā sastapās ar sirmo laivu meistaruru Hermani Bērziņu. Viņa būvētām laivām ir viegla gaita — airētājs nenogura un irās dziedādams. Uz tradicionālo jautājumu, vai nav kādas ziņas par stāpeli ar vārtiem, Bērziņš atbildēja, ka tāda stāpeli būvētas visas viņa laivas. Vienīgi tad, ja laiva darināta telpās, vārti bijuši lieki, jo vārta paliktņa vietā, kas pildījis atbalsta funkcijas, izmantota viena no telpas griestu pārseguma sijām.

1940. gadu sākumā Tūjas zvejnieki uzzināja, ka Košragciemā kāds meistars prot būvēt laivas ar vieglu gaitu un ļoti izturīgu apakšdaļu, kas netelūst no zemūdens akmeņu triecie-

niem. Tūjas piekrastē ir daudz akmeņu, tāpēc nolēma uzaicināt slaveno meistaruru, lai parāda, kā laivas būvējamās. Atbrauca Didriķis Volganskis, bet par palīgu izvēlēja Hermani Bērziņu. Sāka būvēt divas laivas, par brīnumu vietējiem — stāpeļos ar vārtiem. Laivas pilnībā pabeigt neizdevās. Tikai pēc kara Bērziņš tās nodeva kolhozam un līdzīgā veidā turpināja būvēt nākamās. Vienu no pēdējām, kas būvēta pēc aiziešanas pensijā, varēja apskatīt Tūjas pludmalē. To no kolhoza bija atpircis kāds vietējais zvejnieks. Pārdot laivu zvejnieku kolhoza «Uzvara» Tautas muzejam viņš kategoriski atteicās: «Otru tādu laivu nekad vairs neviens neuzbūvēs.»

Atšķirība starp parastu laivu un vārtos būvētu ir tikai apšuvuma pirmajā dēļu pāri, kuru apakšējās malas pievieno abpus ķīlim. Parastā būvveidā darināto laivu pirmā dēļu pāra apakšējās malas ir taisnas, bet saspriegto (tā precīzāk apzīmēt vārtos būvētās) — nedaudz ieliektas. Nezinātājam šo ieliekumu grūti pamanīt, jo 6 metrus garam dēlim ieliekums ir tikai aptuveni 3 cen-

timetrus dziļš. Pievienojot šos abus dēļus ķīlim, malu ieliekumu ar spēku iztaisno. Līdz ar to dēļos rodas ievērojami spriegumi, turklāt dēļi daļēji savērpjas, tieši tāda veidā un tik daudz, kā to iepriekš, vadoties pēc prakses, paredzējis meistars.

Kad laivas korpuss pilnīgi gatavs, to atbrīvo no stāpeļa un vārtiem. Spriegumi pirmajā dēļu pāri, it sevišķi, ja laiva būvēta no ozola koka, nekur nav pazuduši. Tie pāriet uz ķīli un pārejām laivas apakšdaļas dēļiem. Laivas korpuss saspriegst, bet tā forma neizmainās, jo dēļi, ķīlis un vadņi, savstarpēji sakniedēti un sanagloti, veido stingru monolītu. Saspriegtās laivas vieglāk pretojas asiem triecieniem. To virsma ir atspērijāka. So laivu vieglā gaita izskaidrojama ar pirmā dēļu pāra savērpšanos iekšējo spēku iespaidā. Laivu pirmo dēļu pāri gatavo no kvalitatīviem viengabala dēļiem, tāpēc dabīgais savērpums, kas katrā galā ir pretēja virziena, ir vienmērīgs un pakāpenisks. Pievienojot pirmajam dēļu pārim nākamās, arī to izliekums daļēji tiek iespaidots no pirmā pāra lieluma. Meistars, kas labi apguvis šo metodi, spēj radīt laivas ar ideālu aptekamību un nelielu gaitas pretestību ūdenī.

Tāds vienkāršotā veidā ir stāsts par Košragciema saspriegtajām laivām, kuru būvētāka, pateicoties diviem meistariem, saglabājusies līdz mūsu gadsimtam.

ARTURS ZALSTERS

Talsu Vēstis

1990. g.

Salmi raj., Holkas psg,
Kastags Holkasrajs

18432
4149/1 II

18433
4148/1 II

18434
4147/1 II

Košrags	Talsu raj. Kolkas pag.	18.04.2005.	Foto: J. Urtāns
---------	---------------------------	-------------	--------------------

VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJA
PIEMINEKĻU DOKUMENTĀCIJAS CENTRS

LIETAS APRAKSTS

Lietas nosaukums:

Košrags

Zvejnieku ciems

PDC

Lietas numurs: 08 - 04 - III - 45 - K-3931

Adrese:

Kolkas pagasts

Talsu rajons

Valsts aizsardzības Nr.: 7447

Nr.p.k.	Inventāra Nr.	Materiāla saturs
1.	<u>18432</u> 4149/1 III	Foto 1932.g.
	<u>18433</u> 4148/1 III	
	<u>18434</u> 4147/1 III	
2.	p-8905-102 III	Lietas apraksts 1975.g.
3.	p-7548 II	Periodikā 1990.g. - laivas.
4.	56138-3 II	Apraksts 1999.g.
5.	55870-4 II	Rīkojums 2000.g. par pieminekļa robežu, plāns, apraksts u.c.dokumenti
6.	65644-5 V	Sarakste 2000.g. par kultūras pieminekļa saglabāšanu un izmantošanu
7.	69028-8 V	Sarakste 2002.g. par teritorijas plānojuma izstrādi
8.	67677-7 III	Sarakste 2003.g. par informatīvo zīmju izvietojumu